

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De sacramento extremæ unctionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

sciplina, & moribus constituta sunt, ut pauldante in parochorum examine demonstratum est. Sed hactenus de ratione interrogationū, quæ examinandis confessarijs Sacerdotibus adhibentur.

Quæ ad Sacramentum extremæ unctionis pertinent.

S Y M M A R I V M.

- 1 Extrema unctio aegroto adhibenda dum integris est sensibus.
  - 2 Eo nihil intelligente, quando nihilominus adhibenda.
  - 3 Quibus infirmis ministranda, & quibus non.
  - 4 Mulieribus, quæ corporis partes non ungentur.
  - 5 A quo Sacramentum hoc ministrandum.
  - 6 In eo ministrando parochi diligentia.
  - 7 Quando una cum sanctissimo Sacramento vasculum olei deferent.
  - 8 Negligens ministrare parochus, graviter peccandus.
  - 9 Exemplum Episcopi Malachie.
  - 10 Aegroti frequenter visitandi. 23. & sequentibus.
  - 11 Hoc Sacramentum ministratumus plures Ecclesiasticos adhibeat, vel saltem clericum.
  - 12 Accedens stola, & superpelliceo sit indutus.
  - 13 Septem psalmos in via recitans.
  - 14 Vas sacri olei à laico non deferendum, neque dum ungitur tenendum. 16.
  - 15 Vt que illud deferendum, ac delatum ubi collocandum.
  - 16 Mensa, quibus rebus instructa, paranda.
  - 17 Aeger à parochi consolandus, & hortandus ad cogitationem celestis beatitudinis.
  - 18 Precesque Deo à presentibus pro eo faciendæ.
  - 19 Eis quoque explecanda vis, & utilitates huius Sacramenti.
  - 20 Sacramento ministrato quod parochi, & domesticorum officium.
  - 21 Per errorem uno oleo pro alio adhibito quid faciendum.
  - 22 Si dubietur, aeger vivus ne sit, au mortuus quibus verbis utendum.
  - 23 Vicarij foranei, vel Praefecti Regionarij erga aegrotos officium.
  - 24 Episcopi etiam erga eosdem officium tam per se, quàm per alios praestandum.
- Praefertim verò erga ecclesiasticos quoscumque. De vita Episc. nu. 62.
- 25 Fideles morituri à parochi inducendi ad benedictionem Episcopalem petendam.
  - Aegris ab Episcopo, vel alio eius nomine, visitatis Indulgentiæ concessæ à parochi populo emulgandæ. De Indulgentijs, num. 19.

26 *Vt cura à parochis erga infirmos adhibita constet, librum ipse parochus habeat, in quo hæc scribantur.*

Episcoporum officium erga Metropolitanum ægrotantem, atq; defunctum. De vita & honest. Episc. nu. 59.

Episcopus ægrotans quid agere debeat cum suo capitulo. Ibidem, numero 60.

Primum, quæ
pert. ad extr.
vnct. admin.

3. de ijs, quæ
pert. ad Sac.
extr. vnct.

EXTREMAE vnctionis Sacramentum, curet parochus, vt egroto, dum integris est sensibus, adhibeatur.

Quod Concilio primo decretum est, vt, dum æger integris est sensibus, extremae vnctionis Sacramentum ei ministraretur: si tamen, vel curantium negligentia, vel morbi vi, vel repentino aliquo casu sensum omnem amiserit, vt nihil planè intelligat, illius decreti sententia, vetitum nõ esse declaramus, quin hoc extremae vnctionis Sacramentum, ei ministrari liceat; si modo adhuc viuat, & dum vsum rationis haberet, pij animi significationem dederit, vt inde iudicari possit, eum hoc Sacramentum petiturum, si adhuc integra mente esset.

4. quæ pt. ad
extr. vnct. &c.

Conc. Tridē.
sess. 14.

De doct. sac.
extr. vnct. 3.

5. tit. eodem.

4. Ibidem.

5. Ibidem.

14. Ibidem.

3 Parochus extremae vnctionis Sacramentum, sicut his ministrare debet, adultis scilicet, periculosè ægrotantibus, propeque moribundis, senio confectis, etiam non ægrotis, in diem morituris; ita istis, ne ministraret, nempe pueris, rationis vsum carentibus, mulieribus in partu laborantibus, ad bellum proficiscentibus, nauigantibus, peregrinantibus, & ijs, qui mox ultimo supplicio mulctandi sunt.

Ne pueris, qui nondum ullum rationis vsum habent, Sacramentum extremae vnctionis ministraretur.

4 Mulieribus ministraturus, tenes ne inungat.

5 Ne alius sacerdos, nisi parochus hoc Sacramentum ministret. Si porro is impeditus, aut alias in mora est, mortisq; periculum instat, tunc sacerdos alius ministret, licet.

6 Idem cum pro ægris parochialis vicinije suæ semper oret, sacrificiumque offerat, tum si quem ex ijs periculosè ægrotare viderit, hoc curet diligenter, vt die, noctuque ad extremae vnctionis Sacramentum, ei ministrandum præsto sit, & paratus.

7 Cùm autem is ad ægrum, qui à parochiali ecclesia longius abest, grauiter, ac non sine periculo mortis, febrim, morbove laborantem, sanctissimum Corpus Domini defert; ne, vbi ad parochiale domicilium ipse redierit, mortem ille prius obeat, quàm ad extremae vnctionis Sacramentum, eidem ministrandum, reuerti possit, uasculum etiam sacrae illius

illius unctionis secum ferat, illam ei, postquam corpus Domini prebuerit ministraturus: si ita, pro morbi ingrauescentis ratione, mortisque periculo faciendum censuerit.

8 At, caueat parochus, ne in eo ministrando negligentiam, nullamve more culpam contrahat. Alioqui si ad illius ministracionem accersitus, ire neglexerit, cum rationem Deo reddet, tunc poena ab Episcopo grauius plectatur. 5. Ibidem.

9 Is porro ad omnem huius Sacramenti, in tempore administrandi, diligentiam, preterquam quod precipue cure sue, que sancte sollicitudinis plena est, officio ualde admodum perpetuo excitetur; proposito etiam sibi exemplo sanctissimi Episcopi Malachiae accendatur, qui tam uehementi animi dolore ex eo affectus est, quod culpa sua mulier quaedam, Sacramenti huius gratia fraudata, decesserit, ut totam noctem orando, gemendo, lachrymando consumpserit, lachrymarum que tui, quasi maximo imbri, pro oleo Sancto, quod non ministravit, mortua perfuderit. Mane autem exaudiuit Dominus sanctum suum: ita ut illa a morte, tamquam a somno excitata, lecto sese erigens, Sacramentum hoc ab eo acceperit, ac deinceps a morbo conualuerit.

10 Aegrotos uero, etiam non uocati, inuisant, ut ad Sacramentorum susceptionem inducant; & eorum animabus, quacumque ratione possunt, sollicitè consulant. 1. de iis, quae ad sacramentorum administracionem pertinent. 5. Ibidem.

Quod Concilio Agathensi cautum est, id unusquisque parochus prestare curet, ut Missae sacrificio peracto, si quos in parochiali uicinia aegrotos habet, frequenter, atque adeo quouidie, quantum per alias sue cure parochialis occupationes potest, inuisat, atque eisdem prester, que sunt sollicitudinis, munerisque parochialis officia, prout opus esse uiderit.

11 Id extreme unctionis Sacramentum ministraturus, quot commodè potest, presbyteros, & clericos adhibere studeat, superpelliceo indutos: qui ipsum, & ministrantem, & precantem, pietatis, orationisque studio in eo ministerio adiuuent. 4. Ibidem.

Quod si plures habere non potest, unum saltem omnino adhibeat clericum sibi ministrantem.

12 Accedat autem illud ministraturus, stola, & superpelliceo indutus. 2. tit. 1. dec. 16.

13 Parochus, cum uel sacrosanctam Eucharistiam, uel extreme unctionis sanctum oleum ad egrum defert, in uia septem psalmos ex animo, pieque dicat, uel alias religiosas preces.

14 Hoc ipsum etiam seruetur, cum parochus ad sacrum oleum egris ministrandum accedit, ut ipse scilicet, non laicus homo, illud in itinere deferat. 1. eod. tit. de cre. 9.

15 Vas sacri olei, ne sinu, brachiove comprehensum, sed sacco ferat. 4. Ibidem.

rico

rico aptè inclusum, chordula serica à collo pendens, piè, reuenter-
que ferat.

16 Cùm auertitur propè ægrotantis lectum, mensam paruulam, vbi
commodè fieri potest, parari; mappave candida sterni curet: super
qua, & uas sit, vbi bombix, seu stuppa ad abstergendas vnctiones,
micaque panis ad absterfionem digitorum præparata, & uas alterum
aquæ ad manus lauandas, & candela cere item parua. Quæ in mensa
vas sacri olei à parte lecto viciniore ponatur, à laico autem homine ne
manu teneatur.

2. ibidem.

17 Idem cùm ad vngendum infirmum accesserit, diligenter eum con-
soletur, & hortetur, vt bono animo sit, & à curis, ac desiderijs huius vi-
tæ ad cœlestis beatitudinis cogitationem ita crigat, vt abiecto mortis
metu, se à Deo in æternam requiem vocari gaudeat.

18 Omnes verò, qui adsunt, moneat, vt preces Christo Domino pro
eo faciant.

3. ibidem.

19 Parochus in Sacramento extremæ vnctionis ministrando ex Ca-
techismi Romani doctrina, ægro, ceterisque presentibus explicet illius
uim, & utilitates; tum ad animæ salutem, tum etiam ad corporis valetu-
dinem, si hæc ad æternam gloriam profutura sit.

4. tit. eod.

20 Vbi Sacramentum ægro ministrarit, dum ille sermonis, & sensus
usum non amittit, cum breuibus, & suauibus, ardentibusque verbis
excitare ad desiderium vitæ æternæ, & ad spem de diuina misericor-
dia concipiendam, ne opportunè desistat; tum, cum propè moribun-
dus est, in illius animæ commendatione, quàm maxima potest, intima
animæ pietate, statas religiosas, sanctasque preces recitet.

Curetque toto eo tempore, vt domestici simul omnes, qui adsunt,
pro eo Deum piè precentur.

Vbi hoc officium piè, accuratèque præstiterit, si æger adhuc uiuit,
aut animam agit; ne eidem præfens adesse, omniaque salutaria officia
præstare ommittat. Si verò adesse aliquando non potest, vel quia aliis
grauiter ægrotantibus, Sacramenta ministrare necesse habet, vel quia
necessariis parochialis curæ occupationibus alijs impeditur, tunc ea
pietatis officia illi à sacerdote, si quis alius eo loco est, sollicitè præsta-
ri curet.

Ad quod etiam officium, sibi hoc subsidium, cum opus est, compa-
ret, vt confratris sanctissimi Sacramenti, aut doctrinæ Christianæ
homines aliquos, parochiali sua diligentia, ad consolationis, & spei
excitandæ officia, aliisque eiusmodi, instructos adhibeat.

Hoc etiam parochus domesticos, qui ægroti curam habet, moneat,
vt ne post extremæ quidem vnctionis Sacramentum, quod ei ipse mi-
nistrauerit, corporis curam deserant.

Paro-

21 Parochus, si per errorem aliud oleum, quàm quod infirmorum est, ad aegrotum unguendum unquam adhibuerit, etiam si Chrilmatidis, aut Cathecumenorum sit, ut erratum emendet, olei sacri, quod proprium infirmorum est, unctioem eidem adhibeat: tuncq; Sacramenti formam iteret. *5. tit. cod.*

22 Aeger, si dum sacro oleo ungitur, extremum spiritum emiserit, parochus ungere desistat. Si verò aliqua morbi vis de repente illum oppressit, ut dubitetur, vivus ne sit, an mortuus, ea conditione in unguendo utatur: Si es vivus, per istam sanctam unctioem, & c.

23 Singulis mensibus, in diocesi vnusquisque Vicarius foraneus, & in Vrbe Praefectus regionarius, aut alius, cui id muneris Episcopus dederit, à suae regionis parochis de illis perquirat, qui obierint: iisque animam agentibus, an ipsi praesentes adfuerint; an curae, & pietatis officia omnia eisdem moribundis praestiterint; tum ubi opportunè in mortuorum agnatos, affinesve inciderit, parochialium sacerdotum debitum officium ab illis diligentius recognoscat. *4. ibidem.*

Quod si eos negligentiores esse animaduernerit, vbi primum illos, ut par est, reprehenderit, tum eorum negligentiam, culpamve ad Episcopum deferat.

24 Episcopus pro sua uigilanti cura in vrbe, aut alio loco, in quo ipse sit, cum aegros grauiter laborantes, praesertim uitae spiriualis amantes, pietatisque laude insignes, paterna charitate aliquando uisitare studeat; tum Episcopalem benedictionem moribundis impertiat.

Hoc officium quoque diligentius, cum potest, sepe parochis, sacerdotibus, religiosis uiris, aegrotantibus, & moribundis item, praestare idem pie curet.

25 Parochus verò fidelibus propè morituris suggerat, ut, ex hoc saeculo, antequàm migrent, qui praesertim in Vrbe sunt, aut alio loco, in quo Episcopus sit, ad illum, certum hominem mittant, qui eis Episcopalem benedictionem petat.

26 Vt Episcopo, eiusque Vicarijs, aut Visitatoribus aliquando constet diligens parochorum in salutaribus illis officijs, quae fidelibus aegrotantibus illi debent, cura: eorum vnusquisque librum praecipuum habeat, in quo sigillatim, & praescribat singulis diebus parochiae suae incolas, qui mortem obierint, & quae Sacramenta eorum unicuique ministrarit; & praeterea quando commendationis animae officium praestiterit, & quo die haec singula ministrarit. *5. eod. tit.*

De uasis,